

بنام او که به قلم قسم می خورد
تو آغاز هر گفتگوی منی

رویاها گمشده؛

چرا چشم انداز پرداز؟ در ایران دشوار و شکننده است؟

هم آفرینی ایران آینده – زمستان ۱۴۰۳

دکتر مجتبی لشکریلوکی

چیستی چشم انداز

تصویری (خاطره‌ای) هنجاری از آینده بلندمدت که بین اعضای جامعه (مردمان و نخبگان و حاکمان) مشترک است و همه به آن متعهدند.

تصویر از آینده

هنجاری بودن

بلندمدت بودن

مشترک بودن

متعهد بودن (موثر و قابل مشاهده در تصمیمات، اقدامات و ترجیحات)

پیش بینی هشت چالش بر اساس تجربه

۱

در ذهن بخشی از جامعه و نخبگان، حکومت نماینده تام و تمام جامعه نیست و هر چه بگوید برای خودش می گوید.

پیش بینی هشت چالش بر اساس تجربه

۲

تجربه قبلی (تدوین چشم انداز ۱۴۰۴)، تجربه موفق محسوب نمی شود. چشم انداز قبلی حتی در گفتار مدیران ارشد کشور نیز دیده و شنیده نمی شد.

پیش بینے ہشت چالش بر اساس تجربہ

۳

بر اساس مطالعات بین ملیتی افق فکری جامعہ ایران کوتاه مدت است. زمانی کہ اوضاع بحرانی می شود؛ افق فکری کوتاه مدت تر می شود. (مثال: افق سرمایہ گذاری ۵ سالہ بہ ہفتہ کشیدہ شدہ)

پیش بینے ہشت چالش بر اساس تجربہ

۴

گفتگوی ملی فراگیر در ایران امر دشواری است.
تجربه برنامه های توسعه و همچنین الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت هیچ
کدام از طریق یک گفتگوی ملی تدوین نشدند

پیش بینے ہشت چالش بر اساس تجربہ

۵

بازی با کلمات برای فرار از انتخاب های مشخص!

گردگویی (کلی گویی)، راضی کردن همگان و تبدیل شدن چشم انداز به

Wish List

امری رایج در اسناد راهبردی است.

پیش بینے ہشت چالش بر اساس تجربہ

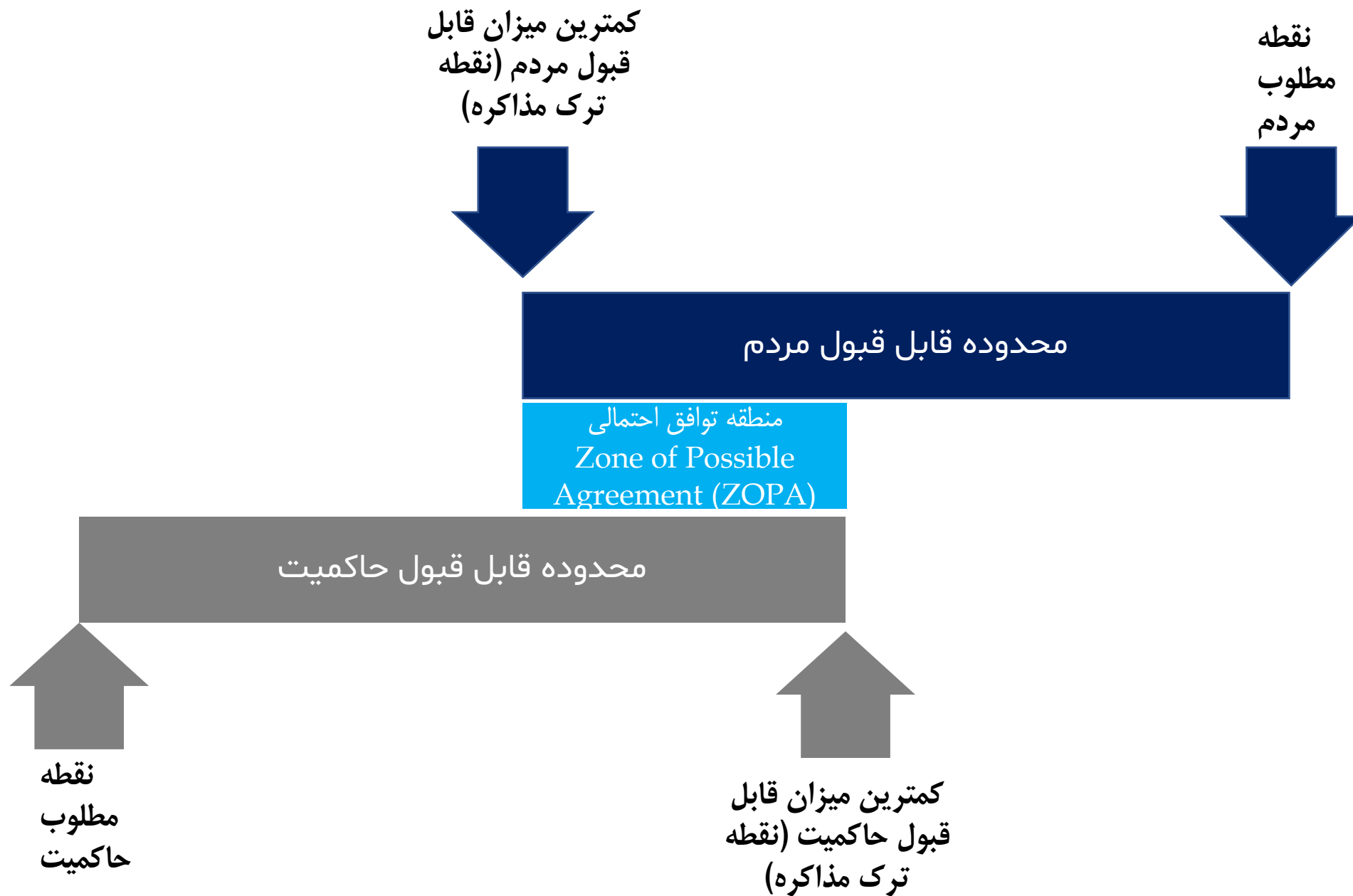
۶

نگاہ سندی-متنی به چشم انداز داریم و نه نگاه تصویری
در نتیجه: تبدیل فرآیند هم آفرینی آینده به مسابقه انشا نویسی
هر کسی جملات زیباتری گفت، همان انتخاب می شود.
چشم اندازپردازی تبدیل می شود به بازی با کلمات!

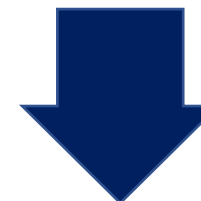
پیش بینے هشت چالش بر اساس تجربه

۷

در برخی حوزه ها ZOPA وجود ندارد.

نقطه
مطلوب
مردم

محدوده قابل قبول مردم

کمترین میزان قابل
قبول مردم (نقطه
ترک مذاکره)

No
ZOPA

محدوده قابل قبول حاکمیت

کمترین میزان قابل
قبول حاکمیت (نقطه
ترک مذاکره)

نقطه
مطلوب
حاکمیت

پیش بینے ہشت چالش بر اساس تجربہ

۸

چارچوب ها از پیش تعیین شده است

کسی یا جسارت حرف متفاوت ندارد

یا اگر دارد اصلا به هم آفرینی دعوت نمی شود

در چارچوب های خشک (بخوانید زمین خشک)، هیچ ایده خلاقانه ای جوانه نمی زند و نمی روید!

پیش بینی هشت چالش بر اساس تجربه بیست ساله

چارچوب ها از پیش تعیین شده است

کسی یا جرات حرف متفاوت ندارد یا اگر دارد اصلا به هم آفرینی دعوت نمی شود

بر اساس مطالعات بین ملیتی افق فکری جامعه ایران کوتاه مدت است. زمانی که اوضاع بحرانی می شود هم افق فکری کوتاه مدت تر می شود. (مثال: افق سرمایه گذاری ۵ ساله به هفته کشیده شده)

تجربه قبلی (تدوین چشم انداز ۱۴۰۴)، **تجربه موفقی محسوب نمی شود.** چشم انداز قبلی حتی در گفتار مدیران ارشد کشور نیز دیده و شنیده نمی شد.

در ذهن بخشی از جامعه و نخبگان، **حکومت نماینده تام و تمام جامعه نیست و هر چه بگوید برای خودش می گوید.**

نگاه سندی-متنی به چشم انداز داریم و نه نگاه تصویری

در نتیجه: تبدیل فرآیند هم آفرینی آینده به مسابقه انشا نویسی

گردگویی (کلی گویی)، راضی کردن همگان و تبدیل شدن چشم انداز به Wish List امری رایج در اسناد راهبردی است.
فرار از انتخاب از طریق بازی با کلمات

گفتگوی ملی فراگیر در ایران امر دشواری است.

تجربه برنامه های توسعه و همچنین الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت هیچ کدام از طریق یک گفتگوی ملی تدوین نشدند

در بسیاری از حوزه ها ZOPA وجود ندارد.

تجویزهای راهبردی

برای موفقیت در چشم انداز پردازی ملی

هفت تجویز راهبردی برای موفقیت در چشم اندازپردازی ملی

۱

بیش و پیش از همه، تصویر مشترک مهم است
و نه انشا و جملات زیبا.

تفاوت قائل شویم بین چشم انداز و بیانیه چشم انداز
بنابراین فرآیند چشم اندازپردازی (تصویرپردازی منجر به ایجاد خاطره
ای از آینده) بسیار مهم تر است
از فرآورده چشم انداز پردازی (بیانیه رسمی مکتوب کاغذی)

هفت تجویز راهبردی برای موفقیت در چشم اندازپردازی ملی

۲

اخذ ورودی از تمام رده های سنی و فکری جامعه به شیوه های متنوع (برگزاری مسابقه نقاشی، مسابقه بزرگ ایده پردازی، جلسات نقد و بررسی و پنل نخبگان و پنل شهروندان (Citizen Panel)، استفاده از رنگ نقاشی و انشاء برای گفتگو در مورد ایران آینده)

هفت تجویز راهبردی برای موفقیت در چشم اندازپردازی ملی

۳

واگذاری بخشی از فرآیند به انجمن‌های تخصصی و سندیکای و تشکل‌های حرفه‌ای (شبیه به تجربه‌ای که دکتر مرحوم حسین عظیمی در برنامه چهارم رقم زد)

هفت تجویز راهبردی برای موفقیت در چشم اندازپردازی ملی

۴

- عزیمت گاه (Entry Point) توسعه باید در سند چشم انداز روشن شود:
- هفت عزیمت گاه قابل تفکیک است بر اساس نظرات خبرگان وجود دارد:
- (۱) تغییر شیوه حکمرانی
 - (۲) تقویت نظام بروکراسی (دولت سازی)
 - (۳) رشد اقتصادی و شکل گیری بخش خصوصی قدرتمند،
 - (۴) جامعه مدنی،
 - (۵) تحول شخصیت ایرانی
 - (۶) گذار از تقابل به تعامل و گشودگی به جهان
 - (۷) توسعه از پایین (نیلوفر آبی، توسعه های کوچک، محلی و مقطعی)

هفت تجویز راهبردی برای موفقیت در چشم اندازپردازی ملی

۵

درج شاخص های کمی در داخل چشم انداز
و عدم واگذاری آن به بیرون و بعد از آن
چشم انداز باید تنش خلاق (Creative Tension) ایجاد کند و بدون خط
پایان مشخص، عدد و رقم و زمان این تنش خلاق ایجاد نمی شود.

هفت تجویز راهبردی برای موفقیت در چشم اندازپردازی ملی

۶

رعایت قاعده ۵۰-۵۰ در تمام جلسات در تمام رده ها و در تمام لایه ها، ۵۰٪ حق تصمیم گیری بر عهده نمایندگان مستقل جامعه باشد بدون اینکه امکان انتخاب آن اعضای غیردولتی/غیرحکومتی توسط دولت/حکومت وجود داشته باشد.

هفت تجویز راهبردی برای موفقیت در چشم اندازپردازی ملی

۷

از انتخاب های دردناک فرار نکنیم!

دست کم ۱۱ انتخاب دردناک (دو راهی- سه راهی) داریم که باید در مورد آن تصمیم شفاف بگیریم! که در ارایه ای دیگر این ۱۱ دو راهی بیان شده است.

نقطه آغاز یک چشم انداز واقعی، به رسمیت شناختن دو راهی- سه راهی ها و تصمیم های روشن در مورد انتخاب هاست.

ایران + ۲۰

بیست تصویر از ایران بالقوه
یک مشق اولیه برای هم آفرینی آینده

قابل دریافت از
طریق رمز دوبعدی
زیر

سخن پایانی

**چشم اندازها احتمال زیاد محقق نمی‌شوند
اما تفکر در مورد آن می‌تواند سرآغاز بسیاری از تغییرات باشد.**

دکتر مجتبی لشکر بلوکی

تمام مسیرهای ارتباطی، شبکه‌های اجتماعی، جستارها، نوشته‌ها، کتاب‌ها، محتواهای صوتی و تصویری و دانلودهای رایگان را با رفتن به آدرس زیر یا تصویربرداری از این رمزینه دوبعدی (qr Code) خواهید یافت.
Yek.link/Lashkarbolouki

هو المنتهی

تو پایان هر جستجوی متی